

VICTIMA INFRAȚIUNILOR PREVĂZUTE LA ART.191 CP RM

Irina SELEVESTRU

Universitatea de Stat din Moldova

Scopul urmărit în acest articol constă în analiza caracteristicilor victimei infracțiunilor prevăzute la art.191 CP RM. În rezultatul analizei efectuate se ajunge la concluzia că nu există temeiuri a-l considera doar pe proprietar victimă a infracțiunilor specificate la art.191 CP RM. Oricare alt posesor, care deține prerogativele ce-i permit să încredințeze bunuri în administrarea unei alte persoane, poate fi victimă a acestor infracțiuni. De asemenea, se stabilește că banca este victima (directă) a infracțiunii prevăzute la alin.(2¹) art.191 CP RM. Se arată că filialele și reprezentanțele unei bănci nu pot avea calitatea de victime ale infracțiunii specificate la alin.(2¹) art.191 CP RM. Nu același lucru se poate afirma despre sucursalele băncilor. În alt context, se relevă că, în sensul alin.(2¹) art.191 CP RM, prin „bancă” se are în vedere doar banca comercială, nu și Banca Națională a Moldovei.

Cuvinte-cheie: *delapidare a averii străine, victimă, posesor mijlocit, bancă, filială, reprezentanță, sucursală, pluralitate de victime.*

THE VICTIM OF THE OFFENCES REFERRED TO AT ART.191 PC RM

The purpose of this article is to analyze the features of the victim of the offences referred to at art.191 PC RM. As a result of this analysis, it is concluded that there are no grounds for considering exclusively the owner as the single victim of the offences specified at art.191 PC RM. Any other holder, who has powers which enables him/her to entrust the administration of goods to another person may be a victim of these offences too. It is also established that the bank is the (direct) victim of the offence referred to at par.(2¹) art.191 PC RM. It is shown that the banks' offices and subsidiaries cannot be victims of the offence specified at par.(2¹) art.191 PC RM. Not the same can be said about the banks' branches. In another context, it is revealed that under par.(2¹) art.191 PC RM, through „bank” is referred to the commercial bank only and not the National Bank of Moldova.

Keywords: *the embezzlement of others' wealth, victim, indirect holder, bank, bank office, subsidiary, branch, plurality of victims.*

Victima infracțiunii se raportează la sistemul de referință al obiectului infracțiunii.

În context, susținem punctul de vedere al lui R.Popov: „Clasificarea subiecților infracțiunii, în funcție de poziția lor în cadrul infracțiunii, în subiect activ al infracțiunii și subiect pasiv al infracțiunii nu este conformă cu cadrul normativ al Republicii Moldova. Victima infracțiunii se raportează la sistemul de referință al obiectului infracțiunii, nu la sistemul de referință al subiectului infracțiunii” [16, p.113]. Într-adevăr, art.21 „Subiectul infracțiunii” din Codul penal se referă exclusiv la persoanele care săvârșesc infracțiuni și care sunt pasibile de răspundere penală. În textul Codului penal nu se utilizează noțiunea „subiectul pasiv al infracțiunii”. În schimb, în mai multe norme din Codul penal (de exemplu, lit.g) alin.(1) art.76, lit.e) și h) alin.(1) art.77, lit.d) alin.(6) art.90, alin.(2) art.126, lit.d), e) și n) alin.(2) art.145, art.146, art.148, alin.(1) art.150, lit.b) și l) alin.(2) și alin.(4) art.151, lit.c¹) alin.(1) art.152, art.156, lit.c) alin.(2) art.159, lit.b) alin.(2) art.163, lit.c) alin.(2) și lit.b) alin.(3) art.164, lit.a) alin.(1) și alin.(4) art.165 etc.) legiuitorul recurge la noțiunea „victimă infracțiunii”.

În opinia lui I.A. Farghiev, „victimă infracțiunii este persoana fizică sau juridică care evoluează în calitate de participant la relațiile sociale ocrotite de legea penală, persoană căreia îi este cauzat un prejudiciu fizic, patrimonial, moral sau de altă natură, reprezentând urmările prejudiciabile ale faptei săvârșite de subiect” [25, p.15-16].

Plecând de la general spre particular, urmează să stabilim caracteristicile victimei infracțiunilor prevăzute la art.191 CP RM. Așadar, cine este persoana care evoluează în calitate de participant la relațiile sociale ocrotite de art.191 CP RM, căreia îi este cauzat un prejudiciu reprezentând urmările prejudiciabile ale faptelor descrise în acest articol?

Răspunzând la această întrebare, S.Brînza și V.Stati afirmă: „Reieșind din faptul că obiectul juridic principal al infracțiunii specificate la alin.(1) art.191 CP RM îl formează relațiile sociale cu privire la posesia asupra bunurilor mobile și ținând seama de prevederile de la art.304 din Codul civil al Republicii Moldova, adoptat de Parlamentul Republicii Moldova la 06.06.2002 [8], putem susține că victimă a infracțiunii examinate este posesorul mijlocit, acesta încredințând bunurile sale în administrarea făptuitorului, care are rolul

de posesor nemijlocit" [2, p.918-919]. Cu acest prilej, precizăm: conform art.304 din Codul civil, posesorul poate stăpâni bunul direct, prin putere proprie (posesiune nemijlocită), fie prin intermediul unei alte persoane (posesiune mijlocită) (alineatul (1)); dacă persoana posedă un bun în calitate de uzufructuar, creditor gajist, arendaș, chiriaș, depozitar sau în temeiul unui alt raport juridic similar în care este în drept sau obligată față de o altă persoană să posedă temporar un anumit bun, atunci ultima de asemenea este posesor (posesor mijlocit) (alineatul (2)).

În principal, deosebirea dintre infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.191 CP RM și infracțiunile specificate la lit.c) alin.(2), alin.(4) și (5) art.191 CP RM ține de mărimea daunelor materiale produse, nu de calitatea victimei infracțiunii. De aceea, afirmația precitată se referă în egală măsură la infracțiunile prevăzute la lit.c) alin.(2), alin.(4) și (5) art.191 CP RM. Nu același lucru se poate afirma despre victima infracțiunii specificate la alin.(2¹) art.191 CP RM. Așa cum vom putea vedea mai jos, victimă a acestei infracțiuni poate fi nu oricare persoană care încredințează bunurile sale în administrarea făptuitorului.

Înainte de aceasta, vom examina aspectele comune referitoare la victima infracțiunilor prevăzute la art.191 CP RM.

În acest context, nu considerăm posibilă evoluarea statului ca victimă a acestor infracțiuni, în particular, și a oricăror altor infracțiuni prevăzute de Partea Specială a Codului penal, în general. Sub acest aspect, ne exprimăm dezacordul cu opinia unor autori [21, p.192; 23]. Considerăm oportună extrapolarea asupra infracțiunilor specificate la art.191 CP RM a punctului de vedere exprimat de către V.Stati: „Datorită specificului unor infracțiuni, acestea nu presupun prezența unei victime. Este vorba despre infracțiunile prevăzute la art.240-242, 243-244¹, 248-250 și 251 CP RM. În cazul acestor infracțiuni, titular al valorilor sociale protegute este statul. Acesta nu poate avea calitatea de victimă a infracțiunii” [19, p.17].

Doar în conjunctura dreptului penal internațional un stat poate evolua ca victimă a infracțiunii (de exemplu, ca victimă a agresiunii din partea unui alt stat). În contrast, în conjunctura dreptului penal național, în calitate de victimă poate să apară o persoană juridică care reprezintă statul, nu statul însuși. Statul este cel care apără ordinea de drept împotriva infracțiunilor. Această concluzie reiese din alin.(1) art.2 CP RM. Ar fi impropriu ca din postura de victimă a infracțiunii statul să-și exercite calitatea de apărător al ordinii de drept. Un stat care evoluează în această postură este un stat care se declară incapabil să-și apere cetățenii împotriva infracțiunilor. Este un stat ca și cum inexistent.

După această precizare, vom încerca să detaliem trăsăturile individualizante ale posesorului mijlocit care evoluează în calitate de victimă a infracțiunilor prevăzute la art.191 CP RM.

Ne raliem poziției lui O.V. Cius: nu are importanță dacă, în cazul infracțiunilor reunite sub denumirea marginală de delapidare a averii străine, victima este o persoană fizică sau o persoană juridică; important este ca o asemenea persoană să dețină prerogativele care i-ar permite să încredințeze bunuri în administrarea unei alte persoane [26]. Implicit, la această trăsătură a victimei infracțiunilor în cauză se referă R.Z. Abdulgaziev: victimă a infracțiunii este titularul dreptului sau interesului care este lezat ca urmare a săvârșirii acestei infracțiuni [20].

Această trăsătură decurge organic din una din cele cinci caracteristici ale obiectului material al infracțiunilor reunite sub denumirea marginală de delapidare a averii străine: „indiferent de formele în care se concretizează temeiurile încredințării bunurilor în administrarea făptuitorului, aceste temeiuri trebuie să fie conforme cu legea”¹. În practica judiciară, trăsătura analizată nu a fost atestată în următoarea speță: *P.A. a fost achitat de învinuirea ce i s-a adus pentru săvârșirea infracțiunii specificate la alin.(1) art.191 CP RM. Printre cauzele acestei soluții s-a numărat aceea că în instanța de judecată nu au fost administrate probe care ar confirmă cadrul legal de transmitere a automobilului de model „Opel Omega” de către R.A. în administrarea lui P.A.* [18] Astfel, lui R.A. i-au lipsit prerogativele care i-ar fi permis să încredințeze bunuri în administrarea lui P.A. În aceste condiții, R.A. nu a fost considerat, pe bună dreptate, victimă a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.191 CP RM.

Titular al cărui drept sau interes lezat este victima infracțiunilor reunite sub denumirea marginală de delapidare a averii străine?

¹ Celelalte patru caracteristici sunt: 1) încredințarea bunurilor în administrarea făptuitorului presupune că, înainte de comiterea infracțiunii, victima îi le transmite benevol; 2) în rezultatul încredințării bunurilor în administrarea făptuitorului, acesta obține anumite prerogative sau împuterniciri asupra respectivelor bunuri; 3) după încredințarea bunurilor în administrarea făptuitorului, acestuia îi revine obligația să asigure interesul celui care-i transmite bunurile; 4) după încredințarea bunurilor în administrarea făptuitorului, victima își păstrează dreptul de proprietate asupra acestora.

În opinia lui P.S. Iani, se are în vedere dreptul de proprietate asupra bunurilor încredințate în administrarea făptuitorului [27, p.31]. După I.Pascu, se are în vedere nu doar acest drept, ci și dreptul de posesie asupra bunurilor încredințate în administrarea făptuitorului [1, p.448]. Susținem cel de-al doilea punct de vedere. Or, de exemplu, în art.304 din Codul civil ambele părți la raportul juridic presupunând posesiunea intermediată sunt numiți „posesori”. Deci, nu există temeiuri a-l considera doar pe proprietar victimă a infracțiunilor specificate la art.191 CP RM. Oricare alt posesor, care deține prerogativele ce-i permit să încredințeze bunuri în administrarea unei alte persoane, poate fi victimă a acestor infracțiuni.

În această privință, prezintă interes părerea lui S.Crijanovschi: „Din prevederile art.304 din Codul civil putem deduce că legiuitorul introduce o categorie distinctă de posesori, și anume: detentorii precari, ei fiind denumiți de legiuitor posesori mijlociți. Detentori precari sunt posesorii care dețin bunul în baza unui act juridic (locatarul, arendașul, depozitarul, uzufructuarul etc.). Între posesie și detenție precară există un element comun, anume: exercitarea în egală măsură a stăpânirii fizice asupra lucrului, având fiecare elementul *corpus*. Deosebirea dintre cele două noțiuni rezidă în faptul că detentorul precar este lipsit de elementul *animus*, lipsindu-i intenția de a se comporta ca și titularul dreptului de proprietate sau al altui drept real. Ceea ce-i lipsește detentorului precar este *animus sibi habendi*, ceea ce-l distinge de posesor. În definitiv, posesorul stăpânește bunul pentru sine, deosebindu-se de detentorul precar, care folosește bunul pentru altul” [4, p.67].

Nu considerăm necesară utilizarea sintagmei „detentor precar” în raport cu victima infracțiunilor prevăzute la art.191 CP RM. Or, în corespundere cu alin.(6) art.335 din Codul civil, „posesiunea este precară când nu se exercită sub nume de proprietar”. Așadar, indiferent dacă posesiunea este exercitată în nume propriu sau în numele unei alte persoane, ea rămâne a fi posesiune și nu se transformă în detenție. Codului civil al Republicii Moldova nu-i este cunoscută expresia „detenție precară”. Aceasta este folosită în Codul civil român din 17.07.2009 [12].

În legislație găsim confirmări ale posibilității evoluării posesorului neproprietar ca victimă a infracțiunilor specificate la art.191 CP RM. Astfel, de exemplu, la art.894 din Codul civil este reglementată sublocațiunea sau cesiunea locațiunii: „Locatarul este în drept să dea bunul închiriat în sublocațiune sau să cesioneze locațiunea numai cu consimțământul locatorului”. Într-o manieră similară, la alin.(1) art.1091 din Codul civil este statuată inadmisibilitatea transmiterii neautorizate a bunului spre depozitare unui terț: „Depozitarul nu are dreptul, fără încuviințarea deponentului, să transmită unui terț spre depozitare bunul primit”. La alin.(2) art.29 al Legii cu privire la arenda în agricultură, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova la 15.05.2003 [8], este menționată subarenda bunurilor agricole. De asemenea, la pct.3 al Hotărârii Consiliului Concurenței al Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului privind evaluarea acordurilor verticale anticoncurențiale, nr.13 din 30.08.2013 [11], este consemnat acordul de subcontractare, adică acordul încheiat sau nu ca urmare a unei comenzi venite din partea unui terț, în temeiul căroră o întreprindere, numită „contractor”, încredințează unei alte întreprinderi, numite „subcontractor”, în conformitate cu instrucțiunile acestuia, fabricarea de bunuri, prestarea de servicii sau executarea de lucrări, destinate contractorului sau executate în numele lui.

Comun pentru aceste exemple, dar și pentru altele de natură similară, este că legea permite unui posesor mijlocit să încredințeze bunuri în administrarea unui alt posesor mijlocit. În toate aceste cazuri, victima infracțiunii, ca și subiectul infracțiunii, sunt titulari ai dreptului de posesie (*jus possidendi*) asupra bunurilor în cauză.

Cele menționate mai sus prezintă relevanță și în planul analizei caracteristicilor victimei infracțiunii specificate la alin.(2¹) art.191 CP RM. Or, așa cum se va putea vedea, în situația în care victimă indirectă a infracțiunii prevăzute la alin.(2¹) art.191 CP RM este deponentul ca parte a contractului de depozit bancar, banca (care evoluează ca victimă directă a aceleiași infracțiuni) are calitatea de posesor mijlocit al respectivei depuneri bănești.

În dispoziția alin.(2¹) art.191 CP RM legiuitorul nu indică trăsăturile victimei infracțiunii. Aceste trăsături le deducem din analiza caracteristicilor subiectului infracțiunii în cauză. Se are în vedere administratorul băncii. Din analiza definiției noțiunii „administrator al băncii” formulate la art.134¹³ CP RM și la art.3 al Legii instituțiilor financiare reiese că banca este victima (directă) a infracțiunii prevăzute la alin.(2¹) art.191 CP RM.

Orice bancă este o persoană juridică. Referindu-se la persoana juridică ca victimă a infracțiunii, A.V. Sumacev și D.A. Pisarenko susțin că aceasta este acea persoană juridică ale cărei patrimoniu și reputație de afaceri suferă daune și ale cărei interese legitime sunt lezate considerabil ca urmare a comiterii infracțiunii [24].

În corespundere cu alin.(3) art.21 al Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova la 03.01.1992 [13], filialele și reprezentanțele nu sunt persoane juridice. Întrucât nu au personalitate juridică, filialele și reprezentanțele unei bănci nu pot avea calitatea de victime ale infracțiunii specificate la alin.(2¹) art.191 CP RM. Nu același lucru se poate afirma despre sucursalele băncilor. Acestea au calitatea de persoane juridice. Confirmarea acestei teze o găsim în art.3 al Legii instituțiilor financiare, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova la 21.07.1995 [14]: „sucursală – persoană aflată în relație cu o întreprindere-mamă, în una din situațiile prevăzute la noțiunea „întreprindere-mamă”.” De asemenea, conform pct.2 din anexa nr.3 la Regulamentul Băncii Naționale a Moldovei cu privire la licențierea băncilor, nr.37 din 15.08.1996 [15], cererea pentru primirea licenței privind desfășurarea activităților financiare de către sucursalele băncilor străine trebuie să conțină, printre altele, dovezi că sucursala se va deschide având statut de persoană juridică. Potrivit aceluiași Regulament, noțiunea de bancă este aplicabilă nu doar în raport cu banca propriu-zisă, ci și în raport cu sucursala unei bănci.

Ce înțelegem prin bancă ca victimă a infracțiunii prevăzute la alin.(2¹) art.191 CP RM?

La art.2 al Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova la 21.07.1995 [6], se arată că bancă este acea instituție financiară care prin activitatea sa acceptă de la persoane fizice sau juridice depozite sau echivalente ale acestora ce sunt transferabile prin diferite instrumente de plată și care utilizează aceste mijloace total sau parțial pentru a acorda credite sau a face investiții pe propriul său cont și risc. O definiție similară conține prevederea de la art.3 al Legii instituțiilor financiare: „instituție financiară care acceptă de la persoane fizice sau juridice depozite sau echivalente ale acestora, transferabile prin diferite instrumente de plată, și care utilizează aceste mijloace total sau parțial pentru a acorda credite sau a face investiții pe propriul cont și risc”.

Precizăm că, în sensul alin.(2¹) art.191 CP RM, prin „bancă” se are în vedere doar banca comercială, nu și Banca Națională a Moldovei. Aceasta reiese din interpretarea noțiunii „administratorul unei bănci”, utilizate la alin.(2¹) art.191 CP RM. În special, în conformitate cu pct.3 din anexa nr.1 la Hotărârea Băncii Naționale a Moldovei privind aprobarea Regulamentului cu privire la exigențele față de administratorii băncii, nr.134 din 01.07.2010 [10], persoana înaintată în funcție de administrator al unei bănci este confirmată/numită de către Banca Națională a Moldovei. În contrast, potrivit alin.(2) art.23 al Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei, Guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei se numește de Parlament, la propunerea Președintelui Parlamentului.

După această precizare, vom consemna că victimă indirectă a infracțiunii prevăzute la alin.(2¹) art.191 CP RM poate fi deponentul ca parte a contractului de depozit bancar încheiat cu banca care evoluează ca victimă directă a aceleiași infracțiuni.

Cu această ocazie, precizăm că bunurile, care constituie obiectul contractelor care nu sunt translativ de proprietate, pot reprezenta obiectul material al infracțiunilor prevăzute la art.191 CP RM. Din prevederile legislației reiese că contractul de depozit bancar nu este translativ de proprietate: „prin contractul de depozit bancar, banca sau o altă instituție financiară (bancă), licențiată conform legii, primește de la clientul său (deponent) sau de la un terț în folosul deponentului o sumă de bani pe care se obligă să o restituie deponentului după un anumit termen (depozit la termen) sau la cerere (depozit la vedere)” (alin.(1) art.1222 din Codul civil); „depozit – orice sold creditor care rezultă din fondurile existente în conturile persoanelor fizice sau din situații tranzitorii create prin operațiuni bancare ce urmează a fi restituit de către bancă în condiții legale și contractuale aplicabile, precum și orice creanță a unei persoane fizice, reprezentată printr-un titlu de creanță emis de această bancă” (art.3 al Legii privind garantarea depozitelor persoanelor fizice în sistemul bancar, adoptate de Parlamentul Republicii Moldova la 26.12.2003 [9]).

În același timp, considerăm că nu poate fi victimă indirectă a infracțiunii prevăzute la alin.(2¹) art.191 CP RM acea persoană juridică care acordă credite băncii care evoluează ca victimă a acestei infracțiuni. Poate acorda credite unei bănci: Banca Națională a Moldovei (conform lit.e) alin.(1) art.5 al Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei); o altă bancă (potrivit alin.(2) art.31 al Legii instituțiilor financiare). Contractul de credit bancar este translativ de proprietate. Or, din alin.(3) art.1235 din Codul civil și din definiția noțiunii „credit” din art.3 al Legii instituțiilor financiare reiese că contractul de credit bancar este o specie a contractului de împrumut. În acest context, precizăm că bunurile, care constituie obiectul contractelor translativ de proprietate (de exemplu, al contractului de împrumut), nu pot reprezenta obiectul material al infracțiunilor prevăzute la art.191 CP RM.

În altă ordine de idei, din opiniile exprimate de I.Pascu [1, p.520], precum și de O.Predescu și A.Hărăstășanu [17, p.197], desprindem că, în cazul infracțiunilor reunite sub denumirea marginală de delapidare a averii străine, este posibilă pluralitatea de victime. Într-adevăr, nu este exclus ca obiectul material al infracțiunilor specificate la art.191 CP RM să fie reprezentat de bunuri care se află în proprietatea sau posesia mai multor persoane. Vom fi oare în acest caz în prezența unui număr de infracțiuni care corespunde numărului de victime?

În opinia lui V.N. Vinokurov [22], răspunsul la această întrebare ar fi afirmativ. Nu putem fi de acord cu o asemenea poziție. Are dreptate C.Butiuc atunci când afirmă că stabilirea lipsei sau existenței unicității rezoluției (a intenției infracționale unice), și nu a numărului de victime ale infracțiunii, este determinant în vederea atestării unicității infracțiunii sau a concursului de infracțiuni [3, p.16]. Din această perspectivă, suntem de acord cu soluția din următoarea speță, când la calificare a fost reținută o singură dată infracțiunea prevăzută la lit.c) și d) alin.(2) art.191 CP RM: *C.A. a fost învinuit de săvârșirea infracțiunilor prevăzute la lit.c) și d) alin.(2) art.191 CP RM. În fapt, acesta gestiona patrimoniul comun al unui grup de cotași, format din 258 de persoane, patrimoniu transmis în urma divizării întreprinderii „T.-P.” S.A. La 10.05.2005, fără a avea acordul comun al cotașilor respectivi, C.A. a înstrăinat către G.V. un camion de model „MMZ-554”, care făcea parte din patrimoniul respectiv [5].*

Astfel, atunci când există o intenție unică de a însuși ilegal bunurile aparținând mai multor persoane, încredințate în administrarea făptuitorului, la calificare se va reține o singură dată una dintre infracțiunile prevăzute la art.191 CP RM. În situații de altă natură, nu este exclus să existe mai multe intenții infracționale, ceea ce face posibil concursul infracțiunilor specificate la art.191 CP RM.

Așadar, nu-i putem incrimina făptuitorului concursul de infracțiuni atunci când acesta a urmărit să săvârșească o singură infracțiune. Or, pluralitatea de victime nu implică inevitabil pluralitatea de infracțiuni.

În rezultatul analizei caracteristicilor victimei infracțiunilor prevăzute la art.191 CP RM, formulăm următoarele **concluzii**:

- 1) nu este posibilă evoluarea statului ca victimă a infracțiunilor specificate la art.191 CP RM, în particular, și a oricăror altor infracțiuni prevăzute de Partea Specială a Codului penal, în general;
- 2) nu există temeiuri a-l considera doar pe proprietar victimă a infracțiunilor specificate la art.191 CP RM. Oricare alt posesor, care deține prerogativele ce-i permit să încredințeze bunuri în administrarea unei alte persoane, poate fi victimă a acestor infracțiuni;
- 3) banca este victima (directă) a infracțiunii prevăzute la alin.(2¹) art.191 CP RM;
- 4) filialele și reprezentanțele unei bănci nu pot avea calitatea de victime ale infracțiunii specificate la alin.(2¹) art.191 CP RM. Nu același lucru se poate afirma despre sucursalele băncilor;
- 5) în sensul alin.(2¹) art.191 CP RM, prin „bancă” se are în vedere doar banca comercială, nu și Banca Națională a Moldovei;
- 6) victimă indirectă a infracțiunii prevăzute la alin.(2¹) art.191 CP RM poate fi deponentul ca parte a contractului de depozit bancar încheiat cu banca care evoluează ca victimă directă a aceleiași infracțiuni;
- 7) nu poate fi victimă indirectă a infracțiunii prevăzute la alin.(2¹) art.191 CP RM acea persoană juridică care acordă credite băncii care evoluează ca victimă a acestei infracțiuni;
- 8) atunci când există o intenție unică de a însuși ilegal bunurile aparținând mai multor persoane, încredințate în administrarea făptuitorului, la calificare se va reține o singură dată una dintre infracțiunile prevăzute la art.191 CP RM. În situații de altă natură, nu este exclus să existe mai multe intenții infracționale, ceea ce face posibil concursul infracțiunilor specificate la art.191 CP RM.

Bibliografie:

1. ANTONIU, G., DUVAC, C., LĂMĂȘANU, D.I. et al. *Explicații preliminare ale noului Cod penal. Vol.III.* București: Universul Juridic, 2013.
2. BRÎNZA, S., STATI, V. *Tratat de drept penal. Partea Specială. Vol.I.* Chișinău: Tipografia Centrală, 2015.
3. BUTIUC, C. *Infracțiunea complexă.* București: ALL Beck, 1999.
4. CRIJANOVSCHI, S. *Aspecte teoretice și practice ale infracțiunii de șantaj.* Chișinău: CEP USM, 2012.
5. Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 07.07.2009. Dosarul nr.1ra-762/09. www.csj.md (vizitat 19.04.2015)
6. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr.56-57.

7. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.82-86.
8. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.163-165.
9. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2004, nr.30-34.
10. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2011, nr.91-94.
11. Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.206-211.
12. Monitorul Oficial al României, 2009, nr.511.
13. Monitorul Parlamentului Republicii Moldova, 1994, nr.2.
14. Monitorul Parlamentului Republicii Moldova, 1996, nr.1.
15. Monitorul Parlamentului Republicii Moldova, 1996, nr.59-60.
16. POPOV, R. *Subiectul infracțiunilor prevăzute în Capitolele XV și XVI din Partea Specială a Codului penal*. Chișinău: CEP USM, 2012.
17. PREDESCU, O., HĂRĂȘTĂȘANU, A. *Drept penal. Partea Specială*. București: Universul Juridic, 2012.
18. Sentința Judecătorei raionului Edineț din 03.05.2011. Dosarul nr.1-20/11. <http://jed.justice.md> (Accesat: 16.04.2015)
19. STATI, V. *Infracțiuni economice. Note de curs*. Chișinău: CEP USM, 2014.
20. АБДУЛГАЗИЕВ, Р.З. Об основном объекте и потерпевшем в структуре имущественных преступлений. В: *Вестник СевКавГТИ*, 2012, Вып.13, с.52-55.
21. АНОЩЕНКОВА, С.В. *Уголовно-правовое учение о потерпевшем*. Москва: Волтерс Клувер, 2006.
22. ВИНУКОВ, В.Н. Количество потерпевших как фактор, характеризующий размер причиненного вреда, и формы его законодательного закрепления. В: *Криминологический журнал ОГУЭП*, 2010, № 3, с.5-8.
23. ПОЛЯКОВ, С.І. Потерпілий від злочину в кримінальному праві України. В: *Актуальні проблеми сучасної науки і правоохоронної діяльності*. Матеріали підсумкової наукової конференції курсантів та студентів. Харків: ХНУВС, 2009, с.85-87.
24. СУМАЧЕВ, А.В., ПИСАРЕНКО, Д.А. К вопросу о понятии юридического лица, потерпевшего от преступления. В: *Юридическая наука и правоохранительная практика*, 2012, № 1, с.87-91.
25. ФАРГИЕВ, И.А. *Потерпевший от преступления (уголовно-правовые вопросы)*. Хабаровск: РИЦ ХГАЭП, 2001.
26. ЧУС, О.В. Стан розробки кримінальної відповідальності за привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося в неї, або скарбу. В: *Право і суспільство*, 2013, № 5, с.129-136.
27. ЯНИ, П.С. *Посягательства на собственность*. Москва: Российская правовая академия МЮ РФ, 1998.

Prezentat la 21.04.2015